

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyes tartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZALLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Minden 100 vagy kevesebb szóért egyszeri beigtatásért 1 frt és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Harom hasabos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.

Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz., és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FELIVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre

Félévre

1 frt.

2 ..

Adakoztak:

I. A balaton-füredi „szeretetház“ számára.

Dr. Dósa Miklós 5 frt; Kökösi András 1 frt; Elekes Károly 10 frt. Utolsó összeg 10 frt. Egész összeg 26 frt.

II. A háboru sujtott francziák részére.

Minor Ferencz 1 frt. Abafjáról egy család 3 és $\frac{1}{4}$ font tépést, 40 drb. kötő ruhát. Utolsó összeg 131 frt 25 kr, 5 porosz- 1 pápai tallér, 8 drb $\frac{1}{4}$ frtos és 10 lat tépés. Egész összeg: 132 frt, 25 kr., 5 porosz 1 pápai tallér 8 drb. $\frac{1}{4}$ frtos, 3 $\frac{1}{2}$ és 18 l. tépés. 40 drb kötő ruha.

Gazda közönségünk s a vasuti kisajátítás.

Motto:

Ha akarom vemhes, ha akarom nem vemhes.

Nézetünk szerint, már jó idővel ez előtt kötelessége lett volna ujságirodalmunknak: közönségünket oktatni a vasuti munkálatoknál követendő eljárás és a részokról helyes magatartásra nézve. Hogy sem az illető hazafiak, kiknek határán és földjein a vasut keresztül menyen — ösmervén a dolgok valódi állását — ok nélkül izgágát és hátramaradást a vállalkozóknak ne csináljanak, — sem pedig ez utóbbiak és fogadott embereik az érdekelt közönséggel szemben, a méltányosság határát túl ne léphessék.

De a helyett, hogy a közönség ezen ügyekre nézve fölvilágosítottatott volna, némely körülmények — még a tisztább fölfogásukat is zavarba ejtették; így p. o. bizonyos Északi ur, ki a vállalkozókkal tanyáz és vándorol, elé áll a jó hiszemű község, pugris vagy kisbirtokos elébe, bemutatja magát, mint a m. kormány egyik főhivatalnokát, regél a hallgatóságnak hazafi kötelmekről, áldozatkészségről, a hazai kereskedelem emeléséről, elandalog honunk egy szebb jövőjén sat. sat. — úgy, hogy jóhiszemű falusi gazdáink status reformokkal terhesnek kezdik tartani e jó

urat — és végül megtudván, hogy mindazon szép jövő szerencsés szülésére azon urnak semmi sem kívántatik egyéb, mint-hogy földjeiket, házukat, fáikat sat. sat. néhány frtal olcsóbban adják a vállalkozó angol társaságnak: tehát ekkor vagy fellelkesednek hazafi hévvel dobva oda a magokét: — vagy — a kormány egy oly kitűnő polezon álló hivatalnokával úgy is eredményt nem ígérőnek tartván a huzalkodást, — nehéz szívvél bár — kénytelennek érzik magokat, csekély árért is odaadni azt. Mit is ezen ur, mint az angolok „sensalja“ — jó magyarsággal fejezve ki, — tőlük ledrukkol.

Igy tehát e jó ur, egyszerre a miniszterium hivatalnok és az angol vállalkozók fizetett embere is.

Magam sem érteném ez amphibialis állást — még kevésbbé ministeriumunk azon eljárását, hogy fő hivatalnokait bérbe vagy kölcsön adja — ha szemeim nem tanuszkodnának a valóságról.

Elégge sanyargatott falusi birtokos társaim ne engedjétek magatokat vizre vitetni, — midőn a vállalkozóknak olcsón adtak valamit, nem hazafiságot cselekesztek: nem a statusnak, nem hazánknak hoztak áldozatot, de a Warring-brothers czégnek úgy is milliókkal elégge megspékelt tárczáját hizlaljátok csak is.

Északi ur Jánus képű dictiói helyett, vegyétek elő józan eszetöket és adjátok az elveendő illő árba, de ne vesztegesétek el.

Az elmondotthoz hasonló felvilágosításokkal jövőben is készek vagyunk még szolgálni, úgy hozván azt magukkal hely és idő.

K.... a.

— **Országgyűlés,** A képviselőház nov. 29-én tartott ülésében azon tárgyak, a melyekért összeült, elmaradtak ugyan, de egy interpelláció s az arra azonnal adott felelet által még is nevezetessé lett. Ürményi interpellációt intézett a közoktatási miniszterhez az Eszterházy-képtár ügyében, melyre azon megnyugtató választ nyerte, hogy az alkudozások a képtár ügyében a herczeg családdal folyamatban vannak, s a kormány azon alapos reményt táplálja, hogy a műkincsnek oly ár szabatik, melyet a kormány ajánlhatni fog az országgyűlésnek elfogadás végett. E szerint a napi irodalom egyik tengeri kigyója, e már most biztos megoldás elébe siető kérdésben

eltűnt. A „Pesti N.“ hivatalos forrásból arról értesül, hogy a képtár már meg van véve, s a szerződés az országgyűlés jóváhagyása reményében meg is kötött. A nov. 3-iki képviselőházi ülés újból rövid volt, s néhány kisebb jelentőségű előterjesztés után, elhatározatott: hogy a képviselőház mindaddig nem fog ülést tartani, míg az osztályok a hozzájuk utasított tárgyakat el nem végezték.

— **A Liberté** következő panaszos hangokat hallat: Páris lakói! Alkottatok félelmes sánczokat s megraktátok 3000 ágyúval s e sánczok és az erődök közti tért elláttátok torpedókkal. Az ellen nem merészkedik belépni e pokoli lábyrinthusba. A városban magában állítottatok torlaszokat, készítettetek kézi gránátokat, Orsini-féle bombákat s más rettenetes pusztító eszközöket. 300.000 nemzetőr védi a sánczokat, állig fegyverben. Mindenik megtanult a szuronynyal bánni. gyönyörűen néznek ki egyenruhájokban, puskával vállukon, kardjokkal oldalukon s revolverrel övükben.

Van 250.000 katonából álló rendes hadsergetek, van élelmetek több hónapra, pénzetek s most — most midőn a harez könnyű, midőn löportáraink telvék s tüzéségünk el van látva lovakkal, ti megtapsoltok egy embert (E. About) ki azt mondja, hogy nem indul sentimental phrasissok után, a ki fennen kiáltja: „öljen a béke!“ a ki mathematicailag bebizonyítja, hogy mi neveltségesek vagyunk. Gondoljátok párisiak, ti, kik inkább irtóztok a neveltséges levéstől, mint a haláltól, gondoljátok sánczaitokra, erőditekre s fogadalmaitokra. Gondoljátok meg, hogy két hónapon át tanultátok a puskával való bánást s most át akarjátok adni anélkül, hogy csak egyszer is elsütöttétek volna, hogy csak keresztül mentetek volna bármi kis veszélyen is?

A Réveil még erőteljesebben protestál a hősiesség csökkenése ellen. Képtelen lenne-e 40 millió franczia egy barbar horda legyőzésére, megadja-e magát Páris? — nem hihetjük. Egy rozszakaratu ember álma volt az egész, ki oly örült, hogy halálról beszéljen? Csak játszani, nem küzdeni megyünk a sánczokhoz. Az ujságok tréfálnak a helyzetről. Elég volt ha őseink, a gallok, lecsüggesztették fejöket, midőn a győző diadalokcsija megett lépdelt; mi nem vagyunk ily örültek akár győzünk, akár legyőzetünk, nevetünk a sorson s így mutatjuk meg, hogy föllelmedünk csapásain.

— **Az eure-i ütközet.** A „Journal de l'Eure“ a következőket írja az Eure körüli csatáról: „A csata a Bézy és Gamilly közti erdőben történt. Az ardèche-i bátor mozgóörök hasoulithatlan lelkesedéssel rohantak a tűzbe. A fiatal emberek egészen el voltak fáradva s még is úgy küzdöttek, hogy vezetőiknek bámulatát vívták ki. A legnagyobb zavarban Bertrand parancsnoknak lova megsebesítettett egy golyó által; a fájdalomtól indítatva, a ló egyenesen az ellenség sorai közé nyargalt. Meglátván a mozgóörök parancsnokuk veszedelmét, mindent félretettek s szuronynyal rohantak az ellenségre. Lehetlen volt nekik ellenállani. Bertrand parancsnok megszabadulván lovától, egy mozgóör fegyverét ragadta meg s így nyomult előre. Ezen nagyszerű fegyvertény végkép demoralizálta az

KÜLFÖLD.

ellenséget. 12 szekér fogatott el, talve municzióval és élelmiszerekkel. Ebben a pillanatban a leg-határtalanabb öröm ragadta el a város gyermekeit, asszonyait és embereit, mindenki sietett az erdőbe, hogy segítsenek a francziáknak; hol kövel dobálták az ellenséget, hol lovakat fogtak be az elfogott szekerekbe. Ezen, a francziákra nézve oly fényes útközvetben legalább is 100 porosz esett el; de azon szokásuk, hogy a halottakat magukkal viszik, nem engedi meg, hogy biztos számot lehessen adni.

— **Páris.** Az „Indep.” számos léghajói tudósítás kivonatát teszi közzé, mely tudósítások, mint látszik, hiteles képét adják Páris jelenlegi flüziognomiájának. Ezen kivonati tudósításokból a következőket mi is közöljük:

„A vendéglők semmit sem változtak, legfőlebb, hogy az árak kissé emelkedtek, s hogy inkább, mint valaha, tömve vannak a vidékről beérkezett nemzetőrökkel s oly férfakkal, kiknek családja vidékre utazván, kénytelenek vendéglőben élni.

A kávéházak szintén tömve vannak. Ép oly nyugodtan dominálnak, iszszák az absinthe, mint máskor, midőn az ágyuk dörgése helyett kedélyes zene hallatszik.

Nem is kell mondani, hogy minden ember katonai egyenruhában van, s a tábori étellel enoszabadalmait is napirenden vannak.

Minden nyilvános helyen a gázt 10 órakor kioltják; de azért még nem csendesedik le a város. A boulevardok megnépesednek, s itt kezdődik a hadi és politikai események fölötti zajos eszmecsere.

A kávéházak ismét egész éjjelig nyitva tarthatók. Eddig korán történő bezárásuk oka a légszesz kiméleése volt, de ez most már petroleummal helyettesítették.

TÁRCA.

A lét küzdelme a természetben. *)

Előadta Elekes Károly ev. ref. tanár a m. vásárhelyi jótékony nőegylet által rendezett felolvasások elsején, nov. 30-ikán.

A mai kor természettudománya — méltán tisztelt hallgatóság! — határozottan és teljes sikerrel arra törekszik, hogy a természet minden jelenségeit a természeti ismeret erőiből kimagyarazza és a teremtet, vagy jobban mondva: fejlődés történetének természetes uton való egységes folyását felfogja.

Különösen két angol természetvizsgáló tűnt föl az újabb korban, a kiknek műveiből a természet egységére törekvés határozottan kitűnik, s a kiknek a többi természetvizsgálók, kisebb nagyobb mértékben mindnyájan követői, mert oly igazságokat mondtak, hogy az eddig uralkodott véleményekkel ellenőkre állani teljes lehetetlen.

Az egyik: Lyell, ki 1830-ban egy könyvet adott ki, melynek címe: „a földtan alapelvei” (principles of geology) — s ebben földünk fejlődéstörténetét írva le, kimutatja, hogy földünk felületének azon változásai, a melyek most is naponként szemünk előtt lefolynak, tökéletesen elégségesek arra, hogy belőlük — az idők végtelen hosszu folyamat felvéve — mindent kimagyarázhassunk, a mit a földkéreg fejlődéséről általában tudunk, és, hogy egészen szükségfeletti munka: földünk fejlődésének okait talányszerű földtani forradalmakban, mesés borzasztóságú vulkáni kitörésekben, vagy még inkább természetfölötti erőben keresni.

A másik angol természetvizsgáló: Darwin, a ki „a fajok előállásáról” írott művében — éppen úgy, mint Lyell a földre és élettelen tes-

— **Megható jelenetet** beszél el egy német katonai szüleihez intézett következő levelében, melyet a „Lahr. Ztg.” közzétett. „Miután Dijont elfoglaltuk, egészségügyi szolgálatra rendeltettem és embereimmel át kellett kutatnom a csatátérte sebesültek után. Miután itt derekasan dolgoztunk, éppen vissza akartunk indulni, midőn az út közepén a legnagyobb sárban, (egész nap esett az eső) egy sebesült chasseurt láttam feküdni, midőn közelebb értem hozzá, csodálkozásomra német nyelven szólított meg. Ugy a hogy tudtam, bekötöttem tehát, mire hálásan megszorította kezemet és azt mondá: „Bajtárs, tégy követ fejem alá, akkor jobban fekszem.” Teljesítem szándokát és szóba eredtem vele. Midőn azt mondám neki, hogy Lahrból való vagyok, elkezdett sirni és elbeszélte, hogy ő is Lahrból való volt és 11 éves koráig ott neveltetett, hogy szülei Lahrból vannak eltemetve stb. En bizonyosságot akartam magamnak szerezni; azért felszólítottam őt, nevezze meg néhányat iskolatársai közül, és általában mondana valamit Lahr felől. Ezt legnagyobb bámulatomra meg is tette a legkörményesebben. Megnevezte több iskolatársát, kik között azonban D. Gusztáv (a levél írója) lett volna neki legkedvesebb. Elképzelhetitek kedves szülei, mily hatást tett rám e felfedezés. Most megismertettem magamat vele, és mi vén fickók úgy bőgtünk örömlünkben, mint a gyermekek. Chevallier Adolf volt, kinek szülei néhány éve elhaltak. Természetesen azonnal gondom volt rá, hogy szegény földim és iskolatársam helyzetét megjavítsam, a mint a körülmények engedték. Másnap reggel bucsuzáskor sok üdvözlést mondt nekem, valamennyi lahrihoz, hozzátok, kedves szülőim és összes iskolatársaihoz. Emlékeim ide adta nekem a császártól kapott vitézségi érmét. Még utoljára könybe lábbadt arczczal utánam kiáltott, hogy bizonyosan irjam meg üdvözléseit. Kérlek kedves szülei, tegyék meg ezt az én nevémben.”

tekre az élőlények fejlődésére nézve zárta ki a természetfölötti okok nemcsak kimagyarázhatatlan, de szükségfeletti befolyását.

Éppen ma 11 éve annak, hogy Darwin könyve megjelent. Kétszeres öröm tehát nekem, hogy felolvasásom éppen a mai napra esett. Hiszen én is — mint annyi mások — határtalan tisztelője vagyok Darwin tudományos érdemeinek, s a töle nyert tanulmányokért, némi kis részben iránta tartozó hálámat vélem lefizethetni, ha az ő tana világra bocsáttatásának évnapján — mintegy év innepen — annak főleg egyik kiváló szakaszáról tartok felolvasást.

Nem kétkem, hogy a mélyen tisztelt hallgatók előtt ismeretes a Darwin neve; hiszen egy évtized óta mellette és ellene annyi könyv jelent meg, hogy csak ezekből igen szép könyvtárt lehetne kiállítani, hiszen még a kalendáriumok is értekezéseket közölnek a Darwin tanáról, és világsszerte beszélnek az emberek a darwinismus győzelméről; a jelentékenyebb természetvizsgálók pedig, igen kevés kivétellel, Darwin követőinek vallják magokat.

Valóban azon szellemi mozgalom, mely a Darwin neve alatt megindult, tizenegy rövid év alatt oly nagy terjedelművé vált, hogy az minden műveltségre igényt tartó embernek érdekelt-ségét méltán kiérdemli — s jóllehet azon természettudományi tan, melyet darwinismusként neveznek, csak egyik része azon sokkal nagyobb terjedelmű tannak, a mely a világmindenség évmilliárdok óta tartó fejlődésének magyarázásával foglalkozik, s mely tehát, megmérhetlen jelentőségénél fogva minden emberi ismeret összes mezejére kiterjed; mindazonáltal azon út és mód, melylyel Darwin a világ mindenség fejlődésének magyarázását, az állat- és növényfajok előállásáról írt könyve által, szilárd alapokra fektette, oly kiterjedésű, és azon fordulat, a melyet a Darwin tanából visszatasíthatatlan szükségességgel folyó következtetések által az emberiség összes világnézetének vennie kell, oly hatalmas, hogy ennek általános jelentőségét kellő magasságba helyezni most, még alig lehet. De annyi kétségtelen, hogy emberi látkörünknek a Darwin tana által nyert kiszélesedése, mindazon vívmányok között, a melyeket

a természettudomány napjainkban tett, a legkövetkező eredménydusabbá teszi azt.

Ha századunkat jogosan nevezik a természettudomány századának, s ha büszkeséggel tekintenek ennek mérhetlen jelentőségű előhaladásaira, ezt rendesen csak azért teszik, hogy a természettudománynak az emberi önzést kielégítő gyakorlati hasznára gondolhassanak vele, s csak kevesen vannak olyanok, kik a természetismeretek tudományos haladását veszik inkább szemügyre. Hányszor számlálják el az emberek a természettudomány dicséretére, a közlekedés gyorsaságát, gőzgépeket, gyárakat, távirát — hányszor a természettudománynak a gyógyászat, földművelés, igar és művészetre való hatalmas befolyását! Pedig — egy magasabb és általánosabb szempontból nézve — mindez csak semmi azon roppant haladás mellett, melyet a természet tudománynak már csak eddig tett vívmányai is az emberi nem ismeretére, egész világnézetére, műveltségének tökélyre emelésére tettek, s ezután bizonyára még inkább tenni fognak. Mily másnak látja a világot, a ki életében csak egyszer is nagyító üvegbe nézett! mily más fogalmat nyer az emberi testről az, a ki csak egyszer is sejtéket látott, s tudja, hogy az egész emberi test ily sejtékek: apró kis gömböcskéknek ételelemeiből egybeakott alkotmánya! Mily igaz és megnyugtató nézetre jut az összes világmindenségről az, ki a szinképelemző készülékkel az égboltozat csillagait rendre vizsgálván: látja, hogy azok is éppen azon anyagokból állanak, melyekből lakóföldünk is áll! Vagy a ki a physika törvényeivel ismerős lévén: a patak folyásában, a szél zugásában, a tenger hullámzásában, az égbolt csillagfényében, egy szép ének elragadó hangjaiban, a villám cikázásában, egy gyertya világában éppen úgy, mint a tündöklő nap fénytengerében mindenütt, de mindenütt csak egy jelenséget lát: a mozgást, s általa a természet erői egységének nagyszerű gondolatára jut el! És mégis, a természettudomány mindezen bámulatos haladásainál sokkal fennebb áll, az embert — mint a természet közvetlen gyermekét — sokkal közelebbről érdekli a Darwin által kifejtett elmélet a fajok előállásáról.

(Folyt. köv.)

*) Midőn t. szerkesztő ur megtisztelő kérésére fennezimzett felolvasásomat becses lapjába átengedem, tudatni kívánom, hogy ez alapjában nem egyéb, mint Häckel Ernest, jénai egyetemi tanár „Natürliche Schöpfungsgeschichte” című művéből egy néhány főbb eszmének a darwinismus alapján kivont felolvasásom igényei szerint átdomított kidolgozása. Tán lesz időm s alkalmam Häckel említett jeles művét, nagyhirű szerzője engedelmeivel, irodalmunkba átültetni. E. K.

hez ezután is teljes erővel kapaszkodunk, azon közelebbi genfi hír: hogy a metzi, strassburgi, thionvilli helyőrségek rendeletet kaptak Páris alá sietni. E hír nem erősíti ugyan meg a Ducrot áttörését, de annyit még is csak kétségen kívül helyez, hogy a Páris alatti poroszok ágya sinesen rózsákból vetve.

Daczára e fentebbi, nem valósult hírek még sinesen miért vesztettek tartanak a francia ügyet. Egy brüsseli távirat szerint: a loirei hadsereg a poroszok jobb szárnyát teljesen szétmorzsolva, s Páris felé tart. A megerősítés természetesen bevándorló, hanem az a körülmény, hogy 4-éről a porosz főhadiszállásról semmi távsürgöny sem érkezett Pestre, minden jót gyaníttat.

VEGYES.

* **József főherceg** s családja Budán a legegyszerűbb családi életet él. A budaiak nem győzik eléggé bámulni Klotild főhercegnasszonyt, ki a mostani fényűző divattal ellenkezőleg a legegyszerűbb viseletben látható. Szép időben a főherceg, neje s a kis hercegnasszony, kit rendszeren ketten vezetnek, mennek sétálni a vár mindenféle részeibe. Közelebb Hollós hereskedőnél jelent meg a főhercegnasszony s maga rendelt meg esős időre egy vízhatlan gummi-köpenyt, hogy a kisebb eső ne hátráltassa a sétákban. A főherceg és neje rövid budai időzésük alatt már annyi jót tettek az ottani szegényekkel, hogy ezek nem győzik áldani a szeretett főherceg-párt.

* **Falk Miksát**, a „Pest. LII.” derék szerkesztőjét, Kőszeg városa egyhangulag követte választotta.

* **Szinészet.** Színészeink, az előlegesen hirdetett szombat helyett, tegnap tartották meg első előadásukat, melyről azonban tárgyhalmaz miatt, csak jövő alkalommal szólhatunk.

* **Az első erdélyi gőzhajót**, mely maros-ujvári polgár Grün Izrael sajátja m. hó 28-ikán bocsátottak vízre. A kis gőzös ez első útja nagy ünnepélyességgel ment végbe, mint egy 50-en vettek részt abban. Alig szükség mondanunk, hogy miután a kis gőzös az első kísérletet szerencsésen és sikerrel állotta ki, a tulajdonos lakában ebéd következett, mely igen vigan folyt le.

* **Felhívás.** A helyi iparos egyesület a nagy m. m. kir. miniszterium felhívása folytán, intézkedett, hogy: december, január, február és márczius hónapokban, az iparos egyesület helyiségében, esténként fél nyolcz órától kezdve kilenczig, ingyen felolvasások tartassanak. Ezeknek tárgyai lesznek: 1-ör polgári ügyiratok, és könyvvitel; 2-ör állam gazdaság, és alkotmánytan; 3-ör szám és természet tudományok; 4-szer terményrajz; 5-ör földrajz és honi történelem; 6-szor rajz. A tanulás, mely felolvasások, szabad előadások, és társalgás útján történik december 6-ikán — kedden — veszi kezdetét, melyre az egyleti tagokon kívül, az egylethez nem tartozó minden polgártársainkat is ezennel szives bizalommal meghívjuk. Az áron is megszerzendő alkalom, ingyen kínálkozik, igyekezzünk minél többen felhasználni jótékonyágát. M. Vásárhelyt, december 5-ikén, Lőcsei Imre egyleti gazda.

* **Gróf Sándor Moriczot**, a mult egyik legnépszerűbb és ősmertebb emberét, ki vakmerő lovaglái és kalandjai által méltán volt bámulat tárgya a bécsiek előtt, közelebbről örülési rohamok fogták el, annyira, hogy a bécsi törvényszék gyámnokság alá helyezte. Gyámjával s birtokai gondnokával gróf Almásy Moricz nevezetett ki.

* **A karlsruhei kórházban** egy súlyosan megsebesített francia katonát sürgettek az utolsó kenet fölvetelére. Minden rábeszélés hasztalan

volt. „De így hogyan hal meg nyugodtan?” kérde a lelkész. „Mindjárt meglátja!” mondá a francia s a fal felé fordulván szépen elszenderült.

* **A magyar kir. pénzügyminiszterium** egy új rendelete az 1848. és 49-ik évi veretű hat pengőkracjárosok beváltási árát szabályozza. A magyar pénzügyér ő fölsége többi országainak pénzügyminiszterével egyetértőleg, a papir vagy új veretű váltópénzben fizetendő becsárt nyolcz újkracjárban állapította meg darabonként. A beváltásnak e hó 1-jétől kezdve további intézkedésig ily áron eszközzésére, minden kincstári állampénztár utasított, fenhagyatván a beváltó feleknek ama joguk, hogy e hat kracjárosokat a pénzverdénél és beváltó hivataloknál suly- és ezüsttartalom szerint is beválthassák.

* **A m.-vásárhelyi takarékpénztárnak** 1870. nov. havi üzletforgalma.

Bevétel:		
Pénztár maradvány oct. 31-ről	27319 fr 98 kr	
Takarékpénzt. betétek 258 féltől	27452 „ 81 „	
Visszafizetett váltók	53025 „ — „	
„ előlegek	712 „ — „	
„ zálogkölsönök	1022 „ — „	
Kamatjövedelem	860 „ 01 „	
Különféle illetékek	441 „ 86 „	
Részvényátíratási díjak	4 „ — „	
Megtérített kezelési költségek	17 „ 60 „	
Késedelmi kamatok	11 „ 38 „	
Részvénytőke befizetés	120 „ — „	
Más pénzintézetektől	293 „ 75 „	

Osszesen 111280 „ 39 „

Kiadás.

Betét visszafizetés 29 félnek	8629 ft 49 kr
Kifizetett betéti folyó kamatok	28 „ 06 „
Leszámitolt váltók	54850 „ — „
Előlegek értékpapírokra	50 „ — „
Zálogkölsönök	1231 „ — „
Kifizetett osztalékok 1869-re	24 „ — „
Kezelési költségek	30 „ — „
Tiszti fizetések	158 „ 32 „
Fölszerelvények	33 „ 25 „
Értékpapírok vétele	7525 „ — „
„ „ kamatmegtérítése	166 „ 63 „
Alkuszdíjak, jutalékok	14 „ 62 „
Postadíjak	10 „ 20 „
Más pénzintézetektől	293 „ 75 „
Pénztármaradvány nov. 30-án	38236 „ 07 „

Osszesen 111280 „ 39 „

Maros-Vásárhelyt, 1870. decz. 2-án
Z. Dr. Knöpfler V. Rápoly Károly
 igazgató. könyvvezető.

A marosvásárhelyi m. kir. ítélő táblánál 1870. decz. hó 5-ik és következő napjain a következő ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyalatni.

I. Tanács polgári ügyben

Előadó k. t. bíró Ferencz Károly által.

Ziólkovszki Florián hagyatéki ü. Borra Simeonnak Borra Juon e. tulajdoni jog i. Káson Jakabfalva községének Balási Lajos és Csűrös Antal e. p. birtokhábor. i. Cordanu Avram Stregán Juon e. kártérítés. Manea Jékelynek Löw Johann e. hagyatéki leltár kiigazítása iránt Lingner Márton Csodei Dumitru e. 64 frt i. Lübach Wilmos Janka Lajos e. szolgálati bér. i. Zikeli Péter Schnabel János e. 6 f. 25 kr i. Goldstaub József Kispál Ferencz e. 40 frt i. Özv. Wégh Józsefné Kovács Istvánné e. 273 frt i. Rán Józsefné Lukács Dani e. 40 frt i. Szurd Juonnak Neumann Izák e. 160 frt i. Székely Istvánné Laaz községe e. birtokhábor. Farkas András Kis Zsigmond e. zálog kivált.

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos által.

Kendeffi Árpád és érdek társai özv. Kendeffy Farkasné és társai e. fekvők vissza adása i. Kendeffy Sámuel özv. Kendeffy Farkasné és társai e. zálog kibocsátás i. Binder Márton Benger Vince e. 143 frt i. Eliás Arminnak Vinkler József e. 54 frt i. Stenilla Nikulaj Muntean Dumitru e. egy malom i.

Előadó k. t. bíró Gyarmathi Sámuel által.

Marginián Anna lui Nicolae Marginean Juon e. sommás visszahelyezés i. Marginean Ana lui Nicolae Marginean Juon e. sommás visszahelyezés. Szőlősi János s

neje Dávid Márton e. haszonbéri szerződés megszüntetése i. Kiskoru Murezán Katharina gyámja Réthi Petru ellen atyaság elismerése i. Héchler Ignácz kiskoru fia Károly nevében Altmann József e. 70 frt i. Ujvaros községnek Brassó város községe és ifj. Abraham János Krucsán Szimon s társai e. 615 frt 43 kr i. Alsó Sigmundné Gasparik Daniel e. bérlet megszüntetése i. Rab Juon e. Abraham Noe e. visszahelyezés. i.

Előadó k. t. bíró Dr. Endes Gábor által.

Pálffy Antal Gál János és neje Payer Antonia örökössei e. 6300 frt megfizetése i. Cseh Susanna Hadnagy János e. 1036 frt s járuléka i. Stern Constantin Rosner I. R. e. 1000 frt váltó ad. László Imre és nője László Ferenc s társai e. végrendelet érvénytsítése i. Lengyel Antal Verestoi József e. 13 frt 1 kr i. Krisán Mihály Serbán Veronika özv. Serbán Farkasné e. 59 megfizetése i. Ditrich Sámuel Szentpéteri Imre özevege e. 275 frt 50 kr iránt. Sárosy Elek Gál Albert e. 124 frt 97 kr i.

Előadó k. t. bíró Szolga Miklós által.

Varga Daniel Schwarcz József e. 140 frt i. Varga Daniel Schwarcz József e. 62 frt 42 kr i. Weis Samu Marosán János e. 112 véka törökbuza iránt. Schön Dávid Weis Kálmán e. 20 frt szolgálati bér. Bro Polcz Lajos mint Kalányos Zsuzsa engedményese id. Bulbuk Bogdán e. 150 frt lelési díj i. Geréb Lászlóné Imecs Miklós e. 343 frt 25 kr i.

Előadó k. t. pótbiro Déési Farkas által.

Malász Antal Halkovits Mihály e. 400 frt váltó követelés biztosítása i. Mészko községe Felső Péter közsege e. egy ergő tulajdona i. Egri István Görög Emanuel és társa e. telekkönyvi ü. Heller Jacob Nathan Izrael e. biztosítás i. Nagy István Heja András hagyatéka e. 43 darab arany i. Dobra József Furka János e. 132 frt 68 kr i. Gazda János a keleti vaspályát építő társulat ellen, birtokháborítás i. Boskoviss A. Ackermann József e. lakkiütés i. Schreiber Betti Hirsch Gábor e. 30 frt i.

II. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Tribusz Antal által.

Magyar kir. kincstár Boár Ferencz örökössei e. a pernyetzi féle részjószág végrehajtás utján átadása i. Gritta György Cioba Vazul e. zárlat i. ü. Ferenczi Mihály Ebergenyi János e. egy törnői birtokbani háborítás i. Irk Lajos Gött Károly e. számolás i. ü. Onea Péter Heinzel Simon e. birtokháborítás i. Stoika Kuzu Kerstolovának Baucilla Miku Juon e. 195 ezüsthuzas kártérítés i. Muntean Gyorgye Bunea Gyorgye e. 220 frt i. ü. Cozma Demian Glodáriu Juon e. egy ház kiütése és kártérítés iránt.

Előadó k. t. bíró Dózsa Dániel által.

Petrozsény községnek Boniczai és Livadia községe e. egy havas felett. Lászlófi Márton gondnok Istváni József e. szerződés megsemmisítése i. Tar Borbalának Szoboszlai József e. haszonbér hátralék i. Barátosi Antal Takács János e. visszahelyezés. Rekuj Ferencz hagyatéka tárgyában bírói zárlat i. Holczmaun János Berger György e. atyaság i. Nagy Borbalának Rapolti Ferencz e. visszahelyezés i. Matyus Sándorné Szőverfi György ellen, visszahelyezés.

Előadó k. t. bíró Pipos Péter által.

Farkas Péter Borok Sándor e. fekvők visszabocsátása i. Simon Jánosné Zalányi Györgyné e. 25 frt haszonbér megfizetése i. Lászlóffy és Molnar Bartha Lajos e. 44 frt s járuléka i. Ilyés Jánosné Schwartz Susanna e. 127 frt i. Cioranu Gligor Cerciu Pavel hagyatéka e. 84 frt i. Deák Ferencz Bonda János e. 70 i.

Előadó k. t. bíró Csergedy János által.

Mihestean Vasilika Ujvári József e. egy darab föld visszabocsátása i. Királyi kincsar Popescu Todor e. 140 frt 17 és fél kr i. I. Kleinak Schnell Sámuel e. 10 frt i. Botes Anna és társai Botes Maria e. egy szóbeli végrendelet megsemmisítése i. Volentino Dell Antonia a királyi kincstár e. birtokháborítás i. Jancsó Lajos Jancsó János e. 18 és jár. i. Bardocz József Deák József ellen, 12 frt fuvar bér i.

Előadó k. t. bíró Elekes Pál által.

Sirbutiu Teodor Ebergenyi János e. 432 frt 80 kr. kártérítés i. Buchholtzer Katarina Ziegler András e. 195 frt 66 és fél kr. Vaszi Nicolaé Hersch Farkas e. 114 frt 80 kr i. Juon Lupu gyám által képviselt Ana Lupnak Juon Morariu e. 39 frt 40 kr i. ugyanazon feleknek 55 f. 33 kr i. Bucura Rusiánnak Homorod községe e. egy szántóhoz tulajdon jog elismerése i. Csont Stefánnak Rusz Niculae és társa e. 74 frt 76 kr kártérítés i.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám által.

Néhai Daczo Pál hagyatékaához tartozott csűrűlei jószág elárverezése folytán nyert 21467 frt 90 kr vételár felosztása i. Nyungzila Breicza Tomás Sofrom és társa e. kiszakítás i. Grf Haller Jenő Deák Izák és társa e. 600 frt haszonbér hátralék i. Bács Áron Tenaszia Girz e. 58 frt kártérítés i. Kárvázy Gyula és társa Balogh Mihályné e. 297 frt 89 kr i.

Előadó k. t. p. bíró Ilyés Károly által.

Lacher Eduard Krausz Johanna e. 3671 frt 81 kr i. Borsai Mókán Juon hagyatéka ü. Fenyő Istvánnak Mayer János hagyatéki ü. Horváth Ákos Böszörményi Julia és Gyulai József e. igény pere. Godel Osiás Godel Leiser e. 60 frt és 13 frt 4 kr i. Salata Márton gondnoksági ügye.

III. Tanács, bünygyi ügyben.

Előadó k. t. bíró Vajda Simon által.

Stengel Péter e. nehéz testisértés. Szabó János és társai e. ragalmazás Csizsér Sigmund e. emberölés.

Előadó k. t. bíró Bárdosi György által.

Berli Zsuzsi e. gyermek gyilkosság. Markutz Pintye e. lopás. Purene Dumitru e. Purene Dumitru e. lopás. Keresztes Mihály e. súlyos testisértés. Jakab István e. ugyanaz.

Előadó k. t. bíró Stojka Antal által.
Onca Vaszi e. lopás. Mezei Lajos e. súlyos testi-
sértés. Ferenczi Elek e. súlyos testisértés. Bodina Juon
e. ugyanaz Marginean Petru e. emberölés. Koszta Miklós
és társai e. rablás i. Rotar Basil e. lopás.

IV. Tanács, úrbéri ügyben.

Előadó k. t. bíró Antalfi Gábor.

A kir. fiscus Vizakna város közönsége ellen, közös
erdei haszonvételek úrbéri szabályozása i. Özv. gr. Teleki

Jánosné Husp Gávrilla ellen egy belső majorság telek s
köljáraletkainak visszabocsátása i. Gr. Betlen Mihály Pivó
Mikó és érdektársai e. egy külsők e. ellátott kellő állomá-
ny megváltása i. Gr. Mikó Rozália Imre János e. egy
belső telek s ahoz tartozó külsők természetének megha-
tározása i. Özv. Katona Mózesné gr. Mikó Rozália e. egy
örökség úrbéri természete előismerése i. Rápolty Ferencz
gr. Mikó Rozália e. egy belső telek és külső tartozékai-
nak úrbéri természete. i.

Előadó k. t. bíró Grúz István által
Cserényi János és birtokos társai a felső balázs-

falvi egyházak és urbéresék e. erdő szabályozás i. Grof
Béldy Ferencz Csuki Vaszi e. egy majorság természetű
belső telek és külsőit. Sikerd Ferencz Domokos Ferencz
Domokos Ferencz e. egy úrbéri telek állomány illetőleg
annak részei kibocsátásáért. Katona Elek gróf Betulen
Sándornak s társainak az apanagy falusi tagosítás ügyé-
ben Székely József mérnökkel fennforgó Balázsai Gergely
Bálint József e. urb. ügyei.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:
Horváth Gáspár.

HIRDETMÉNYEK.

(99) 3—3

Megérkeztek
Emmenthali-Gorgonzola.
Romatur — Frommage de Brie
Neuf-châtelai sajtok
Vizaikra, Árak, Cognak.
Sardines de Nantes, Mixed Pickles
és héjjas mandola a la Princess.
Rum- és Thea kitűnő minőségben
Fogarasi J. D.

[103] 2—3

Mindenféle hazai butor, olajfest-
vények, függő- és álló-tükrök el-
adását eszközli
Szakács M. Gyula.

(92) 5—12

En Rix Wilhelmina

nyíltan kijelentem, hogy mint Dr. Rix A. özvegye a valódi és hamisítatlan, ere-
deti Pompadour posztát egyedül magam készítem, mert annak készítése titkát
egyedül én tudom. Midőn ezennel köztudomásra hozom: hogy a nevezett Pom-
padour-Pásztá mostantól kezdve egyedül lakásom. Bécsben, Lipotváros (Grosse
Mohrengasse 14, 1. Stiege Thür 62.) kapható; intek egyszersmind mindenkit:
ovakodjék e szerből bár kinél is venni, mert jelenleg sem raktárt, sem fiok
üzletet nem tartok, az eddigieket, az előfordult hamisítások miatt, felszavatván.
Az én Pompadour- vagy Csoda-Pásztám, célját soha sem téveszti el. E fölül-
nem haladható arczszépitő szer egyetlen és biztos szer az arcz tisztátalanságai-
nak eloszlására, a bőralkát, szeplők, májfoltok, és pattanások eltávolítására. A
biztosítás annyira szilárd, hogy hatástalanság esetében a pénz vissza küldetik.
E kitűnő pásztá ára 1 tégely használati utasítással 1 fnt 50 kr.

Köszönő iratok nem közzétesznek.

(53)

FIGYELMEZTETÉS!

8—48

Egy idő óta kereskedők pompás hirdetések által rossz órákat ajánlanak a t. cz. kö-
zönség, különösen a vidéki lakosok félrevezetésére. E kereskedők sem órák, sem — mint
állítják — óragyárosok, ennél fogva az órák belső szerkezetéről legkevesebb értelmük sincs.
Eladnak például avult lógonyművet pakfongállványban mint új szabatos műszerű órákat,
valamint másféle legközönségesebb órákat avult angol órákul stb. Azért óvakodjon min-
denki ilyféle haszontalan órák vevésétől.

A ki egy valóban jól rendezett és olcsó órát akar venni forduljon a jóhir-
nevű **Óráshoz**

Herz M.
Bécsben, (Stefansplatz Nr. 6.),

ki általában csak is az óragyártással foglalkozik.

HERZ M.

polg. órás Bécsben, (Stefansplatz Nr. 6.,
Aussenseite des Zwettelhofes) számos évek

óta jó hírnévben részesülő legdusabb tartalmu

Óra-raktára

ajánlja mindennemű jól rendezett óráit nagy választékban, egy évi jótállás
mellett, a következő árjegyzés szerint.

A es. k. jelző hivatal által jelölt kitűnő minőségű genfi zsebórák.
Minden rendezett órához egy jótállási jegy adatik; rendezetlen órák 2 fttal
olcsóbbak.

Uri órák.

	frt.
Ezüst hengeróra 4 rubin	10—12
" " aranyker. rugóval	13—14
" " kettős fedéllel	15—17
" " jegeczüveggel	14—17
" horgonyóra 15 rubinnal	16—19
" " finomabb, ezüst köpeny.	20—23
" " kettős fed.	18—23
" " finomabb	24—28
" " angol, jegeczüveg.	18—25
" horgony tábori óra, kettős fed.	24—26
" " remont valódi a kengyel- nél felhuzandó	25—30
" remont, kettős fedéllel	35—40
" " jegeczüveggel	30—36
" tábori horgony remont	38—45
Arany hengeróra 8 rubin	30—36
" horgonyóra 15	35—44
" " finom arany köpennyel	45—60
" " kettős fedéllel	55—65
" " arany köpennyel	65,
" " " 70, 80, 90, 100—120	
" " jegeczüveggel	42—60

	frt.
Arany horgonyóra aranyköpennyel	50—75
" remontoir	80, 90—100
" " kettős fedéllel 100, 110, 120—150	
" vadász- és munkás remontoir	
pakfong- vagy talmi-arany tok.	13—17

Női órák.

Ezüst hengeróra 4 és 8 rubin	13—18
Arany	25—30
" " zománczozva	30—36
" női óra aranyköpennyel	35—40
" " zománczozva, gyémánt- tal kirakva	38—48
" " jegeczüveggel	36—45
" " kettős fedéllel	40—48
" " zománczozva, gyémánt- tal kirakva	50—65
" " horgonyóra	40—48
" " jegeczüveggel	45—60
" " kettős fedéllel	50—56
" " remont	60, 70, 80, 90—100
" " kettős fedéllel 90, 100—110	

Ezen kívül még minden más kívánható nemű óra is kapható.

Ezüst órák 1—1 fnt 50 kr-ért megaranyoztatnak.

Ezüst óralánczok 2 fnt 50 kr. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10—12 fnt.

Arany óralánczok 18, 25, 28, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 fnt.

Keltő órával 7 fnt. — Keltő órával, mely a keltésnél gyertyát gyújt 9 fnt —
Biztosító keltő, riasztó tüzzel, mely egyszersmind gyertyát gyújt 14 fnt. — Párisi keltő
óra díszes bronztokban 12, 13—14 fnt.

Hordozható órségi ellenőrző órák. — Horgonyféle, rubinnal, az eddig létezők
közül legjobban használható minden vaspályaudvari ór részére, színházakban, gyárakban stb.
Ezen óráknak mindegyike úgy van szervezve, hogy hat különféle helyen ellenőrző 40—48
fnt. — Nem hordozható, állomásra való 28 fnt.

Legnagyobb választék a legdiszesebb **párisi bronz órákban**, 18, 20, 22, 25—30
frtjával; — ugyanazon ütőművel 28, 30, 35, 40, 45, 50, 60—100 fttal.

Legnagyobb raktár ingaórákban, tulajdon gyártmány, két évi jótállással: Na-
ponta felhuzandó 10, 11, 12 fnt. — Minden 8-nap felhuzandó 16, 17, 18, 19, 20, 22 fnt.
— Ugyanaz óra- és felóraütéssel 30, 33, 35 fnt. — Ugyanaz óra- és negyedóraütéssel 48,
50, 55 fnt. Hónapos regulateur 28, 30, 32 fnt. Csomagolás ingaóráknál 1 fnt 50 kr.

Minden javítások lehető legjobban végeztenek. Vidéki megrendelések az összeg-
nek készben beküldése vagy postáni utánvét mellett legpontosabban teljesíttetnek. Meg
nem felelő órák kicseréltetnek.

Órák cserébe is elfogadtatnak. Külön kívánatra küldök bejött összegekért aránylag
órákat és lánczokat választásra, és a meg nem tartott árúért járandó összeget visszaküldöm.

Kérem figyelembe venni.

Minden áron a legjobbszerűek, és kereskedők vagy nem órák által ajánlottakkal
össze nem vegyitendők.